

Vilkår for kollektiv pensjonsforsikring

Storebrand Tjenestepensjon (Hybrid)

- > innenfor lov om tjenestepensjon
- > innenfor lov om foretakspensjon

Dette heftet inneholder reglene for Storebrand Tjenestepensjon (hybrid) etter lov om tjenestepensjon av 13. desember 2013. Her finnes de generelle vilkårene for pensjonsforsikringen uansett hvilke dekninger avtalen omfatter. I tillegg inneholder heftet vilkårene for de enkelte forsikringsdekninger som kan avtales. Hvilke dekninger som gjelder for det enkelte medlem fremgår av forsikringsbeviset til medlemmene. Vilkårene gjelder også alderspensjon med investeringsvalg.

Gjelder fra 1. september 2022

Storebrand Livsforsikring AS

Innhold:

Ord og uttrykk	3
§ 1 Forsikringsavtalen.	5
§ 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder	5
§ 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder	5
§ 1.3 Hvem kan omfattes av forsikringsavtalen	5
§ 1.4 Forsikringsbevis.	5
§ 2 Informasjon om foretaket og medlemmene.	5
§ 3 Ikrafttredelse.	5
§ 4 Premie-/Innskuddsbetaling	6
§ 5 Innbetaling til og bruk av premiefond.	6
§ 6 Foretakets rett til endring og regulering av pensjonsforsikringen	6
§ 7 Pantsettelse og kreditorvern	6
§ 8 Utmelding og opphør av medlemskapet	6
§ 8.1 Utmelding	6
§ 8.2 Opphør av medlemskapet.	7
§ 9 Opphør av pensjonsforsikringen.	7
§ 9.1 Pensjonsforsikringen opphører:	7
§ 9.2 Medlemmets rettigheter ved opphør	7
§ 10 Flytting	7
§ 11 Opplysningsplikt	8
§ 11.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger	8
§ 11.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger	8
§ 12 Pensjon fra kollektivforsikringen ved samtidig ytelse fra annet hold	8
§ 13 Renteplikt ved oppgjør	8
§ 14 Valuta	9

Innhold (forts):

§ 15 Erstatning, regress og krav om tilbakebetaling av pensjonsbeløp	9
§ 16 Generelle begrensninger i selskapets ansvar	9
§ 16.1 Krig som Norge er med i	9
§ 16.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i	9
§ 17 Endring av premietariffer og forsikringsvilkår i forsikringstiden	9
§ 18 Behandling av tvister	9
§ 18.1 Finansklagenemnda	9
§ 18.2 Verneting	9
Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger	10
Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg	10
§ 1 Omfang og begrensninger	10
§ 1.1 Rett til alderspensjon	10
§ 1.2 Begrensninger	10
§ 2 Utbetaling	10
§ 3 Foreldelse	10
Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg	11
§ 1 Omfang og begrensninger	11
§ 1.1 Avtale om Storebrand Tjenestepensjon (Hybrid) med investeringsvalg for alderspensjonen	11
§ 1.2 Valg av investeringsportefølje	11
§ 1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje	11
§ 1.4 Automatisk nedtrapping	11
§ 1.5 Investeringsrisiko	11
§ 1.6 Plassering av pensjonsbeholdningen etter uttak av alderspensjon	11
§ 1.7 Rett til alderspensjon	11
§ 1.8 Begrensninger	11
§ 2 Utbetaling	12
§ 3 Foreldelse	12
Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon	13
§ 1 Omfang og begrensninger	13
§ 1.1 Rett til ektefellepensjon	13
§ 1.2 Begrensninger	13
§ 2 Utbetaling	13
§ 3 Foreldelse	13
Tilleggsvilkår: Samboerpensjon	14
§ 1 Omfang og begrensninger	14
§ 1.1 Rett til samboerpensjon	14
§ 1.2 Begrensninger	14
§ 2 Utbetaling	14
§ 3 Foreldelse	14
Tilleggsvilkår: Barnepensjon	15
§ 1 Omfang	15
§ 2 Utbetaling	15
§ 3 Foreldelse	15
Tilleggsvilkår: Uførepensjon / Midlertidig uførepensjon	16
§ 1 Omfang og begrensninger	16
§ 1.1 Rett til uførepensjon	16
§ 1.2 Uførepensjonens størrelse	16
§ 1.3 Begrensninger	17

Innhold (forts):

§ 2 Utbetaling	17
§ 3 Fradrag for arbeidsinntekt eller andre ytelser.	17
§ 4 Foreldelse	18
Tilleggsvilkår: Uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden ved lave uføregrader	19
§ 1 Omfang og begrensninger	19
§ 1.1 Rett til uførepensjon	19
§ 1.2 Beregning av Uførepensjon	19
§ 1.3 Begrensninger.	19
§ 2 Utbetaling	20
§ 3 Foreldelse	20
Tilleggsvilkår: Innskuddsfritak og premiefritak	21
§ 1 Omfang og begrensninger	21
§ 1.1 Rett til innskuddsfritak og premiefritak	21
§ 1.2 Innskuddsfritakets og premiefritakets størrelse	21
§ 1.3 Begrensninger.	21
§ 2 Utbetaling	22
§ 3 Foreldelse	22
Hvordan gå frem ved klager?	22

Ord og uttrykk i Storebrand Tjenestepensjon (Hybrid)

I vilkårene betyr:

Arbeidsuførhet/nedsatt inntektsevne

Med arbeidsuførhet/nedsatt inntektsevne menes helt eller delvis tap av evne til inntektsgivende arbeid (tap av arbeidsevnen).

Avtalen

Avtalen er den forsikringsavtale som inngås mellom forsikringstaker (foretaket) og selskapet.

Barn

Medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.

Ektefelle

Person som har inngått lovformelig ekteskap med et medlem av pensjonsordningen. En person regnes som ektefelle fram til det tidspunkt ekteskapet er endelig oppløst ved bevilling eller dom (skilsmisse). Utenlandske ekteskap likestilles med norske ekteskap i henhold til norsk ekteskapslovgivning og forvaltningspraksis.

Forsikringstaker

Forsikringstaker er det foretak, eventuelt den pensjonskasse, som har inngått forsikringsavtale (avløsningsavtale) med selskapet.

Foretak

Betegnelsen foretak benyttes om aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltpersonforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.

Forsikrede

Forsikrede er den person hvis liv eller helse forsikringen knytter seg til.

Forsikringstiden

Med forsikringstiden menes den periode forsikringsavtalen er i kraft.

Fripolise

Fripolise er en fullt betalt forsikring som er opparbeidet ved samtlige premier som er betalt for medlemmet, herunder eventuelle beløp som er overført fra annen pensjonsinnretning.

Pensjonsbevis

Pensjonsbevis er en fullt betalt forsikring som er opparbeidet ved samtlige innskudd som er betalt for medlemmet, herunder eventuelle beløp som er overført fra annen pensjonsinnretning og/eller reguleringsfondet.

Karenstid

Med karenstid menes tiden fra arbeidsuførheten/den nedsatte inntektsevnen inntreffer til premiefritak eller uførepensjon tidligst kan utbetales. Karenstidens lengde fremgår av de enkelte tilleggsvilkår.

Medlemmer

Medlemmer i ordningen kan være arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsforsikringsavtalen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har tatt ut alderspensjon fra ordningen rett etter avsluttet arbeidsforhold, samt arbeidstaker som er blitt ufør mens han var i foretakets tjeneste og som det betales premie/innskudd for i henhold til forsikring av premie-/innskuddsfritak ved uførhet.

Opptjeningsalder

Den alder som er fastsatt i forsikringsavtalen og som angir når den forsikredes rett til innskuddsfritak, premiefritak eller uførepensjon senest opphører. Opptjeningsalderen er normalt 67 år.

Pensjonsinnretning

Pensjonsinnretning er livsforsikringsselskap eller pensjonskasse.

Pensjonsplan

Pensjonsplan er den del av regelverket som gjelder fastsettelsen av pensjonsytelsen. Pensjonsplanen er også den del av regelverket som gjelder beregning og innbetaling av årlige innskudd og oppbygging av pensjonsbeholdning for de enkelte medlemmer.

Premiefond

Premiefond er et fond som består av eventuelle innbetalinger fra foretaket, overskudd tilført fra forsikringsordningen og øvrige midler tilført i henhold til tjenestepensjonsloven § 5-10.

Reguleringsfond

Pensjonsordningens fond for midler til dekning av årlig regulering av medlemmenes pensjonsbeholdninger.

Pensjonsreguleringsfond

Pensjonsordningens fond for premie til dekning av årlig regulering av alderspensjon under utbetaling.

Reguleringsfond for uførepensjon

Pensjonsordningens fond for premie til dekning av årlig regulering av uførepensjon under utbetaling.

Premiefritak

Premiefritak er hel eller delvis dekning av premie for arbeidsuføre medlemmer til sikring av fremtidig eventuell etterlattepensjon.

Innskuddsfritak

Innskuddsfritak er hel eller delvis dekning av innskudd for arbeidsuføre medlemmer til sikring av fremtidig alderspensjon.

Premiereserve

Premiereserve er avsetning til dekning av kontraktsmessige forpliktelser, inklusive administrasjonsreserve til dekning av fremtidige kostnader.

Pensjonsbeholdning

Kapitalbeholdning bestående av summen av til enhver tid tilførte innskudd, dødelighetsarv og avkastning

Regelverket

Regelverket er pensjonsforsikringsavtalen med tilhørende vilkår og pensjonsplan.

Registrert partner

Partner i registrert partnerskap der partnerne ikke har samtykket til å omgjøre partnerskap til ekteskap.

Samboer

Samboer er person som medlemmet:

1. har felles bolig og felles barn med, eller
2. lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskaps-lignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.

Selskapet

Med selskapet forstås her Storebrand Livsforsikring AS.

Småkollektiv

Småkollektiv er en pensjonsforsikring som ved opprettelsen omfatter færre enn 5 arbeidstakere/ personer.

§ 1 Forsikringsavtalen

§ 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder

For pensjonsforsikringen gjelder:

- Lov av 21. desember 2005 om obligatorisk tjenestepensjon (OTP-loven), med forskrifter.
- Lov av 1. januar 2014 om tjenestepensjon (tjenestepensjonsloven), med forskrifter
- Lov av 24. mars 2000 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven), med forskrifter
- Lov av 16. juni 1989 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven), med forskrifter.
- Lov av 10. juni 2005 om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven), med forskrifter.
- Lov av 26. mars 1999 om skatt av formue og inntekt (skatte-loven), med forskrifter
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov

For avtalen gjelder norsk rett og norsk språk med mindre det er gjort annen avtale.

§ 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder

For avtalen gjelder disse pensjonsforsikringsvilkår, de bestemmelsene som er fastsatt i egen avtale mellom foretaket og selskapet samt de bestemmelser som er inntatt i forsikringsbeviset. Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset, vilkårene og avtalen gjelder foran fravikelige lovbestemmelser.

§ 1.3 Hvem kan omfattes av forsikringsavtalen

Avtalen kan bare gjelde for arbeidstakere/personer som er pliktig medlem i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, med mindre annet er særskilt avtalt.

Det er ikke adgang til å reservere seg mot å bli medlem i pensjonsforsikringen.

§ 1.4 Forsikringsbevis

Alle medlemmene i en pensjonsforsikringsavtale skal få tilsendt et forsikringsbevis. Forsikringsbeviset skal blant annet inneholde opplysninger om avtalte forsikringsytelser og hvilke forsikringsvilkår som gjelder.

§ 2 Informasjon om foretaket og medlemmene

Storebrand Livsforsikring AS kan innhente/avgj opplysninger om kundeforholdet fra/til andre selskaper i Storebrandkonsernet og foretak hvor Storebrandkonsernet har en vesentlig eierandel. Formålet er å kunne gi en samlet oversikt over foretakets/medlemmets samlede engasjement i konsernet, og å kunne tilrettelegge Storebrand Livsforsikrings/konsernets

tjenester overfor disse. Dette omfatter ikke helseopplysninger eller andre opplysninger som regnes som sensitive etter personopplysningsloven. Informasjonen er innhentet, lagret og sikret i samsvar med Datatilsynets regler.

§ 3 Ikrafttredelse

1. Pensjonsforsikringen gjelder fra den dag selskapet mottar skriftlig melding om at tilbud om forsikringen er godtatt av foretaket og første innskudd/premie er betalt, hvis det ikke er gjort annen avtale.
2. Avtalen trer i kraft for alle arbeidstakere i de grupper som pensjonsforsikringen nevnte dag skal omfatte og eventuelt arbeidsgiver.

Forsikringsdekningene innskudds-/premiefritak samt uføre-, ektefelle-, samboer- og barnpensjon, tilknyttet avtalen, trer i kraft for alle arbeidstakere i de grupper som pensjonsforsikringen nevnte dag skal omfatte og eventuelt arbeidsgiver, og som da er helt arbeidsdyktig tilsvarende heltidsstilling (jf. likevel punkt 3). Forsikringstakeren gir skriftlig erklæring om graden av arbeidsdyktighet i forhold til heltidsstilling. For arbeidstaker eller arbeidsgiver som ikke er fullt arbeidsdyktig, trer nevnte forsikringsytelser i kraft den dag melding om dette er sendt selskapet.

Hvis pensjonsforsikringen er småkollektiv, er opptakelsen i nevnte forsikringsytelser betinget av, foruten arbeidsdyktighetserklæring, at arbeidstaker avgir helseerklæring på skjema fastsatt av selskapet. Med mindre det er fastsatt noe annet, trer nevnte forsikringsytelser for den enkelte i kraft den dag melding er sendt fra selskapet om at erklæringen er godkjent. Hvis selskapet ikke finner helsetilstanden tilfredsstillende, kan opptakelsen skje på spesielle vilkår eller avslås.

For arbeidsgiver (innehaver i enkeltpersonforetak/deltaker i selskap etter selskapsloven av 21. juni 1985) gjelder nevnte betingelse om helseerklæring ved opptakelsen i kollektivforsikringen, uansett når den finner sted, og ved senere pensjonsforhøyelser.

Kravet om arbeidsdyktighet og eventuell helseerklæring kan være fraveket i forsikringsavtalen.

3. Hvis pensjonsforsikringen overtas fra annen pensjonsinnretning faller kravet om arbeidsdyktighet bort. Av hensyn til fastsettelsen av premien, kan helseerklæring bli krevet for de arbeidstakere som er sykmeldt på tidspunktet for overtakelsen. De arbeidstakere som på grunn av arbeidsuførhet, ikke var tatt opp i forsikringsytelser tilknyttet pensjonsforsikringsavtalen i avgivende pensjonsinnretning, blir ikke tatt opp i forsikringsytelser tilknyttet pensjonsforsikringsavtalen før skriftlig

melding om full arbeidsdyktighet tilsvarende heltidsstilling er sendt selskapet.

4. For utvidelse av kollektivforsikringen (økning av forsikringsytelsene eller opptak av nye medlemmer), gjelder foranstående regler i punkt 1 og 2.
5. Selskapet kan etter melding til Finanstilsynet, fastsette regler om helseerklæring i tillegg til erklæring om arbeidsdyktighet også i andre tilfeller enn nevnt i denne paragraf.

§ 4 Premie-/Innskuddsbetaling

1. Forsikringstaker betaler premien/innskuddet til selskapet for alle medlemmer som pensjonsforsikringen omfatter.
2. Betalingsfristen for premier/innskudd er 1 måned fra den dag selskapet har sendt faktura til forsikringstaker.
3. Bli en premie/innskudd ikke betalt innen betalingsfristens utløp, og det er midler i premiefond, tas det dekning i pensjonsforsikringens premiefond for premien/innskuddet. Om nødvendig skal det tas dekning i premiefond som forvaltes utenfor selskapet. Foreligger det ikke midler i premiefondet, går pensjonsforsikringen til opphør hvis betalingen ikke har funnet sted innen 14 dager etter annen gangs betalingspåminnelse er sendt på den forfalte premie/innskudd. Økning av forsikringsforpliktelsene som den manglende premien/innskuddet skulle dekke, faller bort ved opphøret. Medlemmene i pensjonsordningen skal i tilfelle varsles om dette. Det kan likevel ikke som følge av slikt bortfall kreves tilbakebetaling av for mye utbetalt pensjon.

For foretakets plikt til å betale renter av premier ved betalingsmislighold gjelder lov om renter ved forsinket betaling av 17. desember 1976.

4. Hvis det blir betalt terminpremie-/innskudd for pensjonsforsikringen, og et medlem dør før pensjonsalder, bortfaller premie-/innskuddsbetalingen for vedkommende. Den del av premie-/innskuddsbetalingen som er betalt for medlemmet og som tilsvarende tidsrommet fra dødsdagen til neste premie-/innskuddsforfallsdag, blir overført premiefondet. Er det betalt premie/innskudd en gang for alle (engangspremie) for medlemmet, tilbakeføres intet.
5. Fastsettes premie-/innskuddsbetalingen helt eller delvis ved terminpremie-/innskudd, kan forsikringstaker betale inn beløp til premiefondet.

§ 5 Innbetaling til og bruk av premiefond

Innbetalinger til og bruk av premiefond må skje innenfor rammen av tjenestepensjonsloven og foretakspensjonsloven og i henhold til skatteloven § 6-46.

§ 6 Foretakets rett til endring og regulering av pensjonsforsikringen

1. Foretaket kan når som helst inngå avtale med selskapet om endringer i pensjonsforsikringen.
2. Ved regulering av forsikringsytelsene, skal forsikringsytelsene ikke i noe tilfelle settes lavere enn de ytelsene som er opptjent på tidspunktet for regulering.

Dette gjelder likevel ikke dersom bestemmelsen i § 12 kommer til anvendelse.

§ 7 Pantsettelse og kreditorvern

Forsikringen kan ikke pantsettes eller overdras.

Forsikringen har kreditorvern etter reglene i forsikringsavtalelovens kapittel 16.

§ 8 Utmelding og opphør av medlemskapet

§ 8.1 Utmelding

Foretaket kan ikke melde medlemmet ut av pensjonsforsikringen så lenge vedkommende hører til den gruppe eller de grupper av arbeidstakere som kollektivforsikringen omfatter. Trer medlemmet ut av gruppen på grunn av fratredelse eller av annen årsak, plikter foretaket å melde vedkommende ut av kollektivforsikringen (jf. likevel neste avsnitt).

Utmelding kan ikke finne sted hvis forsikringen omfatter uførepensjon og/eller premie-/innskuddsfritak og medlemmets arbeidsevne er nedsatt etter en grad som minst tilsvarende den laveste uføregrad som kan gi rett til uføreerstatning i hen-

hold til avtalen. Hvis retten til uførepensjon og/eller premie-/innskuddsfritak ikke inntreffer, kan utmelding likevel finne sted. Under spesielle forhold kan foretaket med selskapets samtykke melde medlemmet ut også etter at utbetalingen av uførepensjon og/eller premie-/innskuddsfritak er startet.

Selskapet godskriver forsikringstakeren terminpremie/innskudd som er betalt for tidsrom etter uttredelsen. Mottar selskapet utmeldingen senere enn 1 måned etter fratredelsen, belaster selskapet forsikringstakeren for risikopremie for tiden fra fratredelsen til den dag selskapet mottar melding. Det godskrevne beløp, eventuelt med fradrag av nevnte risikopremie, blir overført premiefondet.

Hvis forsikringen omfatter uførepensjon eller premie-/innskuddsfritak, skal forsikringstakeren sammen med utmeldingen sende selskapet en erklæring om medlemmets arbeids- evne ved utmeldingen.

§ 8.2 Opphør av medlemskapet

1. Medlemskap i pensjonsordningen opphører når medlemmet slutter i foretaket og det ikke foreligger noen rett til fortsatt medlemskap etter tjenestepensjonsloven, foretakspensjonsloven eller forsikringsvilkårene.
2. Ved opphør av medlemskap beholder medlemmet sin rett til opptjent pensjon på fratredelsestidspunktet, med mindre medlemskapet da har vart kortere enn 12 måneder. Det utstedes pensjonsbevis/fripolise til medlemmet.
3. Hvis medlemskapet har vart kortere enn 12 måneder, skal pensjonsbeholdningen og premiereserven for pensjonsbeviset/fripolisen overføres til premiefondet, med mindre annet er avtalt. Slik bestemmelse kan ikke gjelde pensjonsbeholdningen eller premiereserven for den del av pensjonsbeviset/fripolisen som er dekket ved eventuelle beløp overført fra annen pensjonsforsikring eller pensjonsinnretning.
4. Ved opphør av medlemskapet i pensjonsforsikringen, før nådd opptjeningsalder, har medlemmene hver for seg rett til å fortsette forsikringsforholdet med individuell premieberegning uten å gi nye helseopplysninger (fortsettelsesforsikring).

§ 9 Opphør av pensjonsforsikringen

§ 9.1 Pensjonsforsikringen opphører:

1. Når foretaket sier opp pensjonsordningen.
2. Når virksomheten i foretaket avvikles.
3. Når det følger av bestemmelse i lov om tjenestepensjon og lov om foretakspensjon at forsikringen skal opphøre.

4. Når foretaket slutter å betale premie/innskudd til pensjonsordningen og det ikke foreligger midler i premiefondet til dekning av premien/innskuddet.
5. Når foretaket flytter pensjonsordningen til annen pensjonsinnretning.

Overfor det enkelte medlem har selskapet risiko for fulle forsikringsytelser i en måned regnet fra det tidspunkt varsel er sendt medlemmet om opphør av pensjonsforsikringen.

§ 9.2 Medlemmets rettigheter ved opphør

1. Ved opphør har det enkelte medlem eiendomsrett til sitt eventuelle pensjonsbevis for alderspensjonskapitalen og sin eventuelle fripolise for tilknyttede forsikringsdekninger

Hvis forsikringen omfatter uførepensjon eller premiefritak, gjelder følgende:

For medlem som er arbeidsufør, men uten rett til uførerstatning ved opphøret, har selskapet likevel risikoen for fulle forsikringsytelser så lenge medlemmet er arbeidsufør, dog ikke utover 12 måneder fra den dag arbeidsuførheten inntreffer. Graden av arbeidsuførhet skal minst tilsvare den laveste uføregrad som kan gi rett til erstatning i henhold til avtalen. Ved utløpet av nevnte tidsrom fastsettes medlemmets eventuelle rett til uførepensjon og/eller premie-/innskuddsfritak. Den del av forsikringen som ikke er dekket gjennom innvilget premie-/innskuddsfritak, vil bli redusert til pensjonsbevis med mindre den udekkede del blir opprettholdt ved fortsatt premie-/innskuddsbetaling (fortsettelsesforsikring) jf. § 8.2 punkt 4.

2. Hvis forsikringen opphører og det er midler i premiefond, skal disse brukes i samsvar med bestemmelser i lov om tjenestepensjon og lov om foretakspensjon.
3. Ved opphør av pensjonsforsikringen, har medlemmene hver for seg rett til å fortsette forsikringsforholdet med individuell premie-/innskuddsberegning uten å gi nye helseopplysninger (fortsettelsesforsikring).

§ 10 Flytting

Foretaket har mot et gebyr rett til å si opp forsikringen og flytte forsikringsmidlene til annen pensjonsinnretning. Flyttingen gjelder alle medlemmer i pensjonsforsikringen. Oppsigelsen må skje skriftlig til selskapet. Oppsigelsesfristen og andre regler om flytting er fastsatt i forsikringsvirksomhetsloven.

§ 11 Opplysningsplikt

§ 11.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger.

1. Foretakets plikt til å gi arbeidsdyktighetserklæring og annen relevant informasjon.

Ved etablering av pensjonsforsikringen, skal forsikringstaker gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Foretaket skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som det må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen.

Fra foretaket har selskapet rett til å innhente erklæring om arbeidsdyktighet (se § 3 nr. 2), oversikt over sykefraværsperioder og annen relevant informasjon som grunnlag for vurdering av risikoovertagelse og premie-/innskuddsfastsettelse.

2. Medlemmets plikt til å gi opplysninger om risikoen.
Dersom selskapet krever at medlemmene leverer helseerklæring, skal medlemmene gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger som de må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen, jf. forsikringsavtaleloven § 13-1.
3. Konsekvenser av å gi uriktige opplysninger.
Ved uriktige og/eller mangelfulle opplysninger kan selskapets ansvar falle bort. Videre kan forsikringen og alle andre forsikringer foretaket/medlemmet har med selskapet, sies opp i samsvar med bestemmelsene i forsikringsavtalelovens kapittel 13.
4. Opplysningsplikt ved utvidelse av pensjonsforsikringen.
Bestemmelsene i pkt. 1, 2 og 3 får tilsvarende anvendelse ved utvidelse av pensjonsforsikringen (økning av forsikringsytelser, nye forsikringsytelser eller opptak av nye medlemmer).

§ 11.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger

1. Opplysningsplikt og dokumentasjon.
Er forsikringstilfellet inntruffet, skal enhver som mener å ha krav mot selskapet, uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet.

Den som vil fremme krav mot selskapet, skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for ham eller henne, og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet.

Forsikringsutbetalingen vil kunne avhenge av at kravstilleren gir selskapet de nødvendige fullmakter til å innhente opplysninger for å kunne ta standpunkt til erstatningskravet. Selskapet kan kreve undersøkelse foretatt av en bestemt lege. Begge har rett til å innhente spesialisterklæring.

Hvis medlemmet befinner seg utenfor Norge på erstatningstidspunktet, kan selskapet som vilkår for å utbetale erstatningen, kreve at medlemmet fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for utbetaling foreligger. Legens honorar betales av selskapet, eventuelt øvrige utgifter (reiser m.v) betales av medlemmet selv.

Fra foretaket har selskapet rett til å innhente oversikt over medlemmets sykefraværsperioder og annen risikorelevant informasjon.

2. Opplysningsplikt i utbetalingstiden.
Så lenge uførepensjon utbetales, plikter medlemmet å melde fra til selskapet ved friskmelding og endring av uføregrad, samt gi melding om arbeidsinntekt og endringer i denne. Utbetales barnetillegg som følge av barns arbeidsuførhet, plikter medlemmet å gi informasjon til selskapet når arbeidsuførheten for barnet opphører.
3. Konsekvensene av å gi uriktige opplysninger.
Den som ved erstatningsoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som han eller hun vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt erstatning han eller hun ikke har krav på, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hending, i samsvar med forsikringsavtaleloven § 18-1. I et slikt tilfelle kan selskapet si opp enhver forsikringsavtale det har med vedkommende med en ukes varsel.

§ 12 Pensjon fra kollektivforsikringen ved samtidig ytelse fra annet hold

I den utstrekning det er adgang eller plikt til det etter lov om foretakspensjon, skal det bestemmes i avtalen hvorvidt den pensjon som er fastsatt for medlemmet skal settes ned eller ikke utbetales når medlemmet eller medlemmets etterlatte får rett til ytelser fra annet hold. Det beløp som ikke blir utbetalt, overføres til premiefondet dersom premietariffen gir grunnlag for det.

§ 13 Renteplikt ved oppgjør

Selskapet skal svare rente av pensjonsbeløpet når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt selskapet. Skal selskapet betale bestemte beløp der forfallsdagen er fastsatt i forveien, regnes rente fra forfallsdag.

Forsømmer den berettigede å gi opplysninger, eller utlevere dokumenter, kan vedkommende ikke kreve renter for den tid

som går tapt ved dette. Det samme gjelder hvis den berettigede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør. For øvrig gjelder bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

§ 14 Valuta

Premie-/innskuddsbeløp, pensjonsbeløp og andre ytelser som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av avtale eller forsikringsbevis.

§ 15 Erstatning, regress og krav om tilbakebetaling av pensjonsbeløp

Hvis foretaket ikke overholder sine plikter i henhold til den avtalen som er inngått mellom foretaket og selskapet, og selskapet likevel er forpliktet til å utbetale forsikringsytelser, kan selskapet søke erstatning hos foretaket etter gjeldende erstatningsregler.

Selskapet kan kreve regress fra ansvarlig skadevolder for erstatningsutbetaling etter bestemmelsen i skadeerstatningsloven § 3-7 nr. 3

Dersom selskapet påføres tap ved feil eller forsømmelse fra den forsikrede eller fra andre som gjør krav på ytelse fra forsikringen, kan det økonomiske tapet kreves tilbakebetalt. Dersom pensjonsbeløp er mottatt i strid med redelighet og god tro kan pensjonen likeledes kreves tilbakebetalt eller trekkes fra i fremtidig pensjon. Også ellers kan selskapet kreve utbetalt pensjonsbeløp tilbakebetalt dersom dette følger av ulovfestede rettsregler.

§ 16 Generelle begrensninger i selskapets ansvar

§ 16.1 Krig som Norge er med i

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelser etter forsikringsavtalen bare skal utbetales delvis. Kongen kan også gjøre andre nødvendige endringer i avtalen for å dekke underskudd som følge av krig. Slike endringer kan også skje ved annen katastrofe.

§ 16.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i

Hvis medlemmet dør eller blir ufør som følge av deltakelse i krig under kommando av et land som ikke er alliert med Norge, er selskapet fri for ansvar hvis det ikke på forhånd er truffet annen avtale.

Personell som representerer humanitære organisasjoner i Norge eller internasjonalt og som deltar i humanitære operasjoner, anses ikke som deltakere i krig. Tilsvarende gjelder for norske militære som deltar i humanitære eller fredsbevarende operasjoner for De Forente Nasjoner (FN).

§ 17 Endring av premietariffer og forsikringsvilkår i forsikringstiden

Selskapet kan endre pristariffene som ligger til grunn for beregning av premiene for personrisiko, forvaltning og administrative tjenester. Tilsvarende gjelder ved pålegg gjennom lov, forskrift eller direkte fra Finanstilsynet.

Selskapet kan ikke gjøre endringen gjeldende før første ordinære premieforfall minst fire måneder etter at forsikringstaker har mottatt underretning om den fastsatte endringen.

Selskapet kan videre foreta endringer i forsikringsvilkårene. Dersom vilkårene endres til skade for medlemmene skal disse underrettes i samsvar med forsikringsavtaleloven § 19-8.

§ 18 Behandling av tvister

§ 18.1 Finansklagenemnda

Tvist som oppstår i forbindelse med pensjonsavtalen, kan bringes inn for Finansklagenemnda i samsvar med forsikringsavtaleloven § 20-1.

§ 18.2 Vernetting

Tvister etter forsikringsavtaleloven avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger

Forsikringsytelsene som kan avtales for det enkelte medlem er livsforsikring. Det fremgår av medlemmets forsikringsbevis, hvilke forsikringsytelser som er valgt for den enkelte.

Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg

Alderspensjon gir terminvise utbetalinger til medlemmet fra en bestemt alder fastsatt i lovgivningen eller regelverket for pensjonsavtalen og som enten gjelder livsvarig eller til avtalt opphørsalder.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre medlemmet er omfattet av en lavere aldersgrense og dette fremgår av forsikringsavtalen.

Alderspensjon kan tas ut helt eller delvis (20, 40, 50, 60, eller 80 prosent) og uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter.

Et medlem skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon.

§ 1.2 Begrensninger

Uttak av gradert alderspensjon kan tidligst endres ved nådd opptjeningsalder. Medlemmet kan likevel på et hvert tidspunkt bestemme fullt uttak.

Graden av uttak kan likevel ikke være mindre enn det som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

For stillinger med rett til uttak før fylte 62 år kan det bestemmes at pensjonen bare skal løpe frem til, eller settes ned ved, fylte 67 år.

§ 2 Utbetaling

Alderspensjon utbetales månedlig etterskuddsvis i samsvar med pensjonsavtalen og lov om tjenestepensjon kapittel 4.

Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller skal opphøre ved en fastsatt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før medlemmet når denne alderen. Alderspensjon kommer senest til utbetaling fra fylte 75 år.

Hvis den årlige alderspensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre pensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Ved fastsettelsen av nevnte grensebeløp tas hensyn til eventuell forhøyelse av alderspensjon i henhold til neste avsnitt. Kontantverdien av pensjonen skal være den samme før og etter omgjøringen.

Hvis den eventuelle årlige ektefellepensjon - når alderspensjonen kommer til utbetaling - ikke er større enn 10 prosent av folketrygdens grunnbeløp kan selskapet bestemme at retten til eventuell ektefelle-, samboer- og barnpensjon og premiereserven for disse ytelser benyttes til forhøyelse av alderspensjonen.

Dersom medlemmet dør i pensjonsutbetalingstiden, utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter dødsfallet.

§ 3 Foreldelse

Krav på alderspensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg

Alderspensjon med investeringsvalg gir terminvise utbetalinger til medlemmet fra en bestemt alder fastsatt i lovgivningen eller regelverket for pensjonsavtalen og som enten gjelder livsvarig eller til avtalt opphørsalder. Disse tilleggsvilkårene gjelder ved avtale om investeringsvalg.

§1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Avtale om Storebrand Tjenestepensjon (Hybrid) med investeringsvalg for alderspensjonen

Det er inngått avtale om at medlemmets pensjonsbeholdning knyttet til alderspensjon skal forvaltes som egen investeringsportefølje tilordnet avtalen. Avkastningen fra investeringsporteføljen skal tilføres medlemmets pensjonsbeholdning. Medlemmet bærer selv risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert med mindre det også er inngått avtale om avkastningsgaranti.

Selskapet kan kreve vederlag fra medlemmet for administrasjon og forvaltning av medlemmets pensjonsbeholdning, bruk av retten til å endre investeringsporteføljens sammensetning og for eventuell avkastningsgaranti.

Avtale om investeringsvalg for alderspensjon påvirker ikke de ytelser som måtte være avtalt for uførepensjon eller etterlattepensjon.

§ 1.2 Valg av investeringsportefølje

Ved etablering av avtale om investeringsvalg kan medlemmet velge blant investeringsalternativer som foretaket har valgt. Valgt investeringsalternativ fremgår av forsikringsbeviset. Medlemmet har senere rett til å endre investeringssammensetning etter det tilbud som til enhver tid gjøres tilgjengelig av foretaket. Endring av investeringssammensetning må skje ved skriftlig melding til selskapet eller på annen måte som selskapet på forhånd har godkjent.

§ 1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje

Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avvikle investeringsporteføljer. Midler som allerede er plassert i en portefølje som ikke lenger opprettholdes eller endres, kan selskapet kreve overført til andre investeringsalternativer selskapet tilbyr. Med mindre omstendigheter utenfor selskapets kontroll griper inn vil selskapet varsle foretaket og medlemmet om endring i investeringsportefølje. Omplussing av midler skjer for tilfellet uten kostnader for foretaket og medlemmet.

§ 1.4 Automatisk nedtrapping

For å redusere svingninger i pensjonsbeholdningen frem mot opptjeningsalder, vil en eventuell aksjefondsandel i investeringsporteføljen bli automatisk redusert frem mot fylte 67 år. Nedtrappingen vil skje til utvalgte fond for nedtrapping om medlemmet ikke selv har valgt lavrisikofond. Medlemmet må selv foreta et aktivt valg dersom nedtrapping ikke ønskes.

§ 1.5 Investeringsrisiko

Selskapet garanterer ingen minsteavkastning på midler som er plassert i egen investeringsportefølje uten avkastningsgaranti. Avkastningen av midlene kan bli både positiv og negativ. Den fremtidige størrelsen på midlene (pensjonsbeholdningen) kan derfor få en negativ utvikling slik at utbetalt pensjon blir lavere enn den ville ha blitt uten avtale om investeringsvalg. Den faktiske verdien og avkastningen midlene får i fremtiden vil blant annet avhenge av markedets utvikling, valgt investeringssammensetning og fondsforvalterens dyktighet.

§ 1.6 Plassering av pensjonsbeholdningen etter uttak av alderspensjon

Midlene knyttet til alderspensjonen skal på uttakstidspunktet for pensjon overføres fra investeringsvalgportefølje til en forvaltning hvor selskapet garanterer en minsteavkastning på midlene fremover.

§ 1.7 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre medlemmet er omfattet av en aldersgrense som er lavere enn 62 år og dette fremgår av forsikringsavtalen.

Alderspensjon kan tas ut helt eller delvis (20, 40, 50, 60, eller 80 prosent) og uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter.

Et medlem skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon.

§ 1.8 Begrensninger

Uttak av gradert alderspensjon kan tidligst endres ved nådd opptjeningsalder. Medlemmet kan likevel på et hvert tidspunkt bestemme fullt uttak.

Graden av uttak kan likevel ikke være mindre enn det som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

For stillinger med rett til uttak før fylte 62 år kan det bestemmes at pensjonen bare skal løpe frem til, eller settes ned ved, fylte 67 år.

§ 2 Utbetaling

Alderspensjonen utbetales månedlig etterskuddsvis i samsvar med pensjonsavtalen og lov om tjenestepensjon kapittel 4. Alderspensjonen kommer senest til utbetaling fra fylte 75 år.

Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller opphøre ved en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før den forsikrede når denne alder. Utbetalingstiden for slike opphørende ytelser kan settes ned til antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Dersom selskapet samtykker kan også en livsvarig avtalt pensjon på uttakstidspunktet endres til en opphørende pensjon i det antall år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Dersom medlemmet dør i utbetalingstiden, utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter døds måneden.

§ 3 Foreldelse

Krav på pensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin (månedlig beløp). Er det ikke utbetalt noen termin løper fristen fra den dag den forsikrede kunne ha krevet første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst 6 måneder etter at den forsikrede har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon

Ektefellepensjon gir terminvise utbetalinger til medlemmets gjenlevende ektefelle dersom medlemmet dør i forsikringstiden. Ektefellepensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørstidspunkt. Bestemmelsen for ektefeller gjelder også for registrerte partnere.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til ektefellepensjon

Rett til ektefellepensjon inntreer når medlemmet dør i forsikringstiden og etterlater seg ektefelle.

Fraskilt ektefelles rett til etterlattepensjon bestemmes av reglene i ekteskapslovgivningen.

§ 1.2 Begrensninger

Retten til ektefellepensjon inntreer ikke:

- a) når ekteskapet er inngått etter at medlemmet har fylt 65 år
- b) når medlemmet dør innen ett år etter ekteskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved ekteskapsinngåelsen

Begrensningene som er angitt i bokstav a) og b) gjelder ikke dersom ektefellene var samboere før ekteskapets inngåelse, og det ville ha foreligget rett til samboerpensjon fra pensjonsordningen dersom samboerforholdet hadde bestått og ekteskap ikke hadde blitt inngått.

Det kan bestemmes i avtalen at rett til ektefellepensjon etter nærmere regler skal begrenses. Regler for dette skal følge bestemmelser i lov om foretakspensjon, eller være godkjent av Finanstilsynet.

§ 2 Utbetaling

Ektefellepensjon betales månedlig etterskuddsvis fra den første i den måned medlemmet dør og til og med måneden etter gjenlevende ektefelles død.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnepensjon fra forsikringen, opphører ektefellepensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnepensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende ektefelle når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende ektefelle når denne alder.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på ektefellepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. i forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Samboerpensjon

Samboerpensjon gir terminvise utbetalinger til medlemmets gjenlevende samboer dersom medlemmet dør i forsikrings-tiden. Samboerpensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørstidspunkt.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til samboerpensjon

Rett til samboerpensjon inntreer når medlemmet dør i forsikrings-tiden og etterlater seg samboer.

§ 1.2 Begrensninger

Rett til samboerpensjon inntreer ikke:

- a) når samboerskapet er inngått etter at medlemmet har fylt 65 år
- b) for samboere med felles barn når medlemmet dør innen ett år etter samboerskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved etableringen av samboerskapet

Retten til etterlattepensjon for ektefelle eller registrert partner går foran rett til samboerpensjon.

§ 2 Utbetaling

Samboerpensjon betales månedlig etterskuddsvis fra den første i den måned medlemmet dør og til og med måneden etter gjenlevende samboers død.

Hvis det er avtalt at samboerpensjonen skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnepensjon fra forsikringen, opphører samboerpensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnepensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at samboerpensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende samboer når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende samboer når denne alder.

Hadde medlemmet ved sin død fraskilt ektefelle eller fraskilt registrert partner, ytes samboerpensjon med det beløp som samboeren ville hatt rett til om ekteskap var inngått med medlemmet da samboerforholdet ble etablert. Dette gjelder også når ekteskapet er inngått under samboerforholdet.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på samboerpensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den beret-tigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Barnepensjon

Barnepensjon gir terminvise utbetalinger til medlemmets gjenvende barn under 18 år eller 21 år i samsvar med forsikringsavtalens bestemmelser.

§ 1 Omfang

Rett til barnepensjon inntreer når medlemmet dør i forsikringstiden.

Rett til barnepensjon har medlemmets barn under 18 eller 21 år, og som medlemmet ved sin død plikket å forsørge eller forsørget. Også barn som er over den fastsatte alder har rett til barnepensjon hvis det foreligger arbeidsuførhet på grunn av sykdom, skade eller lyte og denne arbeidsuførheten allerede var inntrådt før fylte 18 eller 21 år.

§ 2 Utbetaling

Barnepensjon betales månedlig etterskuddsvis fra den første i den måned medlemmet dør. Barnepensjon deles likt mellom alle barn med rett til pensjon.

Barnepensjon utbetales til og med den måned barnet fyller 18/21 år eller utgangen av måneden etter døds måneden ved tidligere død. Har barnet rett til uførepensjon etter fylte 18/21 år utbetales barnepensjon så lenge denne uførheten varer.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på barnepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Uførepensjon / Midlertidig uførepensjon

Uførepensjon gir terminvise utbetalinger til medlemmet dersom det oppstår nedsatt arbeidsevne (inntektsevne) i forsikringsperioden.

§ 1. Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til uførepensjon

Rett til uførepensjon inntre når medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte har en varig nedsatt inntektsevne. Inntektsevnen må være redusert med minst 20 prosent, eller en høyere avtalt prosentsats som i så fall fremgår av forsikringsbeviset. Det forutsettes at hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre inntektsevnen, er gjennomført. Den nedsatte inntektsevnen må ha inntruffet mens forsikringen har vært i kraft.

Dersom det er avtalt at rett til uførepensjon først inntre ved en høyere grad enn 20 prosent, gjelder følgende:

- a) Minstegrad for rett til uførepensjon vil likevel ikke være høyere enn 40 prosent for medlem som mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.
- b) Minstegrad for rett til uførepensjon vil likevel ikke være høyere enn 30 prosent for medlem hvor nedsatt inntektsevne skyldes yrkesskade eller yrkessykdom.

Hvis inntektsevnen ikke er varig nedsatt vil det kunne inntre rett til midlertidig uførepensjon.

Ved uføregrad lavere enn folketrygdens krav til utbetaling av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, kan rett til uførepensjon inntre når det er tilstrekkelig dokumentert at inntektsevnen er nedsatt på grunn av skade, sykdom eller lyte.

§ 1.2. Beregning av uførepensjon

Uførepensjon beregnes på det tidspunkt inntektsevnen ble nedsatt og på grunnlag av medlemmets lønnsgrunnlag og folketrygdens grunnbeløp på dette tidspunktet, jf. tjenstepensjonsloven § 8-5, og på den måten som er fastsatt i pensjonsplanen.

Så lenge det utbetales hel eller delvis uførepensjon vil lønnsgrunnlaget og folketrygdens grunnbeløp som benyttes til å beregne uførepensjonens størrelse, forbli uendret. Det samme gjelder dersom utbetaling av uførepensjon er midlertidig stanset grunnet høy arbeidsinntekt, jf. § 3.

Dersom utbetaling av uførepensjon settes i gang igjen etter å ha vært midlertidig stanset, vil uførepensjonens størrelse være beregnet etter lønnsgrunnlaget og folketrygdens grunnbeløp som medlemmet var registrert med da uførepensjonen ble

midlertidig stanset.

Uførepensjon ytes i forhold til graden av nedsatt inntektsevne til enhver tid. Den årlige uførepensjon som er angitt i forsikringsbeviset, svarer til 100 prosent nedsatt inntektsevne.

Fastsettelse av redusert inntektsevne bygger på en sammenligning av de inntektsmuligheter medlemmet hadde før uføretidspunktet og medlemmets inntektsmuligheter etter uføretidspunktet, jf. tjenstepensjonsloven §§ 8-3 og 8-4.

Uføregraden fastsettes av selskapet og graderes i trinn på fem prosent. Foreligger det en fastsatt uføregrad fra folketrygden skal denne normalt legges til grunn.

Barnetillegg

Omfatter forsikringen tillegg til uførepensjon for uførepensjonist som har barn, gjelder barnetillegget for barn under 18 år som medlemmet på uføretidspunktet forsørget eller hadde plikt til å forsørge.

Barnetillegg beregnes på den måten som er fastsatt i pensjonsplanen, jf. tjenstepensjonsloven § 8-6 tredje ledd. Samlet barnetillegg kan ikke overstige 12 prosent av medlemmets lønn opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Barnetillegg beregnes ut fra medlemmets lønnsgrunnlag på det tidspunkt arbeidsevnen ble nedsatt.

Barnetillegg og den maksimale beløpsgrensen reduseres forholdsmessig ved redusert uføregrad.

Tidligere opptjente rettigheter

Uførepensjonen skal reduseres med uførepensjon fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter fra medlemskap i offentlig tjenstepensjonsordning. Samlet uførepensjon utgjør det høyeste av enten den uførepensjon som er fastsatt i pensjonsplanen, eller summen av uførepensjon fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter.

Dersom det ved opptak i uførepensjonsdekningen ikke ble, eller bare delvis ble tatt hensyn til tidligere rettigheter ved beregning av uførepensjonen, skal det eventuelt foretas reduksjon ved utbetaling av uførepensjonen.

Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye uførepensjon som følge av uriktige eller mangelfulle opplysninger om tidligere rettigheter, kan det foretas et etteroppgjør. For mye utbetalt pensjon kan kreves tilbakebetalt eller trekkes fra i fremtidig pensjon.

Medlemmet skal på forespørsel opplyse selskapet om sin rett til fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter fra medlemskap i offentlig tjenstepensjonsordning.

Det vises til reglene i tjenstepensjonsloven § 8-7.

§ 1.3. Begrensninger

Retten til uførepensjon inntreer ikke når medlemmets nedsatte inntektsevne skyldes:

- a) Skade som er fremkalt med forsett av medlemmet selv, med mindre medlemmet på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- b) Sykdom, skade eller lyte som selskapet har reservert seg mot.
- c) Sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen og som innen to år deretter medfører nedsatt inntektsevne. For forhøyelse av uførepensjon som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis medlemmet har avgitt helseerklæring ved opptaket eller forhøyelsen.

Hvis medlemmet før opptaket i kollektivforsikringen var med i annen privat eller offentlig tjenstepensjonsordning og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2. Utbetaling

Rett til utbetaling fra uførepensjonen og eventuelt tilknyttet barnetillegg, inntreer tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt.

Dersom det er innvilget uføretrygd fra folketrygden før det er gått ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, inntreer likevel rett til utbetaling av uførepensjon og eventuelt barnetillegg fra dette tidspunktet, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger.

Uførepensjon og eventuelt barnetillegg, betales månedlig etterskuddsvis fra den dag rett til uførepensjon inntreer og så lenge det foreligger nedsatt inntektsevne etter en grad som minst tilsvarende laveste uføregrad, som kan gi erstatning, i henhold til avtalen.

Uførepensjonen opphører senest ved medlemmets fylte 67 år eller lavere aldersgrense fastsatt i eller i medhold av lov. Eventuelt barnetillegg opphører senest ved barnets fylte 18 år. Dør medlemmet mens det utbetales uførepensjon og eventuelt barnetillegg, utbetales ytelsene til utgangen av måneden etter døds måneden.

Utbetaling av midlertidig uførepensjon

Midlertidig uførepensjon vil tidligst bli utbetalt når medlemmet har framsatt krav om arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, og det må antas at kravet blir innvilget.

Ved uføregrad lavere enn folketrygdens krav til utbetaling av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, inntreer rett til utbetaling av uførepensjon tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger.

§ 3. Fradrag for arbeidsinntekt eller andre ytelser

Arbeidsinntekt:

For uførepensjon etter lov om tjenstepensjon skal det gjøres fradrag i uførepensjonen til medlem som i et kalenderår har pensjonsgivende inntekt som overstiger inntekt etter uførhet, jf. tjenstepensjonsloven § 8-3 tredje ledd. Mottar medlemmet uføretrygd fra folketrygden, tillegges inntekt etter uførhet, et tillegg på fire tideler av folketrygdens grunnbeløp. Reduksjon av uførepensjon skal tilsvare overskytende inntekt, multiplisert med forholdet mellom uførepensjon ved 100 prosent uføregrad og inntekten ved uførhet, jf. tjenstepensjonsloven § 8-3 tredje ledd. Ved beregningen justeres inntekt før og etter uførhet etter senere regulering av folketrygdens grunnbeløp.

Inntektsfradraget i uførepensjonen overføres til pensjonsordningens premiefond.

Medlemmet skal opplyse selskapet om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye uførepensjon som følge av at det er lagt til grunn uriktige eller mangelfulle opplysninger om inntekt, skal det foretas et etteroppgjør.

Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp og dekkes av premiefondet. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelige midler i premiefondet på tidspunktet for etteroppgjør, plikter forsikringstaker å innbetale beløpet som tilskudd til premiefond. For mye utbetalt uførepensjon kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i fremtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra selskapet. Krav om tilbakebetaling av for mye utbetalt uførepensjon er tvangsgrunnlag for utlegg.

Det vises i sin helhet til reglene i tjenstepensjonsloven § 8-9 første og annet ledd.

Det utbetales ikke uførepensjon når medlemmets pensjonsgivende arbeidsinntekt i ett kalenderår utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet, jf. tjenstepensjonsloven § 8-3 tredje ledd, oppjustert i samsvar med senere endringer i folketrygdens grunnbeløp.

Barnetillegg til uførepensjon reduseres på tilsvarende måte som uførepensjonen.

Arbeidsavklaringspenger:

Dersom medlemmet mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, kan selskapet ikke i tillegg utbetale midlertidig uførepensjon som vil innebære at summen av arbeidsavklaringspenger og midlertidig uførepensjon til medlemmet vil overstige 70 prosent av lønnsgrunnlaget. Må det antas at bare en del av medlemmets inntektsevne er tapt, beregnes grensen forholdsmessig.

Det vises til reglene i tjenstepensjonsloven § 8-8 annet ledd.

Eventuelt barnetillegg utbetales i tillegg.

Øvrige fradrag i utbetaling av uførepensjon kan fremgå av lov eller forskrift.

§ 4. Foreldelse

Krav på uførepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden ved lave uføregrader

Denne uførepensjonen gir terminvise utbetalinger til medlemmet dersom det oppstår nedsatt arbeidsevne (inntektsevne) i forsikringstiden og uføregraden er så lav at det ikke utbetales arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden.

§ 1. Forsikringens omfang og begrensninger

§ 1.1. Rett til uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden ved lave uføregrader

Rett til uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden kan inntre når det er tilstrekkelig dokumentert at medlemmets inntektsevne er nedsatt med minst 20 prosent på grunn av sykdom, skade eller lyte. Inntektsevnen må være så lav at uføreytelse fra folketrygden ikke utbetales og det må antas at denne ytelsen ville blitt utbetalt gitt at det ikke hadde vært definert en nedre grense for uføregrad.

Med lav uføregrad menes nedsatt inntektsevne lavere enn:

- 50 prosent
- 40 prosent hvis det er utbetalt arbeidsavklaringspenger
- 30 prosent hvis nedsatt inntektsevne skyldes yrkesskade eller yrkessykdom

Det forutsettes at hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre inntektsevnen, er gjennomført. Den nedsatte inntektsevnen må ha inntruffet mens forsikringen har vært i kraft.

§ 1.2. Beregning av uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden

Denne uførepensjon beregnes på det tidspunkt inntektsevnen ble nedsatt og på grunnlag av medlemmets lønnsgrunnlag og folketrygdens grunnbeløp på dette tidspunktet, jf. tjenstepensjonsloven § 8-5, og på den måten som er fastsatt i pensjonsplanen.

Så lenge det utbetales hel eller delvis uførepensjon vil lønnsgrunnlaget og folketrygdens grunnbeløp som benyttes til å beregne uførepensjonens størrelse, forbli uendret.

Dersom utbetaling av uførepensjon settes i gang igjen etter å ha vært midlertidig stanset, vil uførepensjonens størrelse være beregnet etter lønnsgrunnlaget og folketrygdens grunnbeløp

som medlemmet var registrert med da uførepensjonen ble midlertidig stanset.

Uførepensjonen som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden ytes i forhold til graden av nedsatt inntektsevne til enhver tid.

Fastsettelse av redusert inntektsevne bygger på en sammenligning av de inntektsmuligheter medlemmet hadde før uføretidspunktet og medlemmets inntektsmuligheter etter uføretidspunktet, jf. tjenstepensjonsloven §§ 8-3 og 8-4.

Uføregraden fastsettes av selskapet og graderes i trinn på fem prosent.

Barnetillegg

Det er ikke noe barnetillegg til uførepensjonen som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden.

Tidligere opptjente rettigheter

I denne sammenheng vil opptjente rettigheter være fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter fra offentlig tjenstepensjon, som dekker det spesielle tilfellet at de kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden ved lave uføregrader.

Dersom medlemmet har slike opptjente rettigheter skal uførepensjonen som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden reduseres med disse. Samlet uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden utgjør det høyeste av enten den ytelsen som er fastsatt i pensjonsplanen, eller summen av slik opptjent ytelse fra fripoliser, pensjonsbevis og oppsatte rettigheter.

§ 1.3. Begrensninger

Retten til uførepensjon inntreffer ikke når medlemmets nedsatte inntektsevne skyldes:

- a) skade som er fremkalt med forsett av medlemmet selv, med mindre medlemmet på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling,
- b) sykdom, skader eller lyte som selskapet har reservert seg mot
- c) sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen og som innen to år deretter medfører nedsatt inntektsevne. For forhøyelse av uførepensjon som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis medlemmet har avgitt helseerklæring ved opptaket eller forhøyelsen.

Hvis medlemmet før opptak i kollektivforsikringen var med i en annen privat eller offentlig tjenstepensjonsordning og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2. Utbetaling

Rett til utbetaling fra uførepensjonen som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden inntreer tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, men ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepengene. Hvis sykepengene fra folketrygden opphører før det er gått ett år inntreer likevel retten til denne ytelsen fra tidspunktet sykepengene opphørte.

Denne uførepensjonen betales månedlig etterskuddsvis fra den dag rett til denne uførepensjonen inntreer og opphører senest ved medlemmets fylte 67 år eller lavere aldersgrense fastsatt i eller i medhold av lov.

Dør medlemmet mens denne uførepensjonen utbetales blir denne ytelsen utbetalt til utgangen av måneden etter dødsmandagen.

§ 3. Foreldelse

Krav på uførepensjon som kompenserer for manglende uføreytelse fra folketrygden foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke betalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6 tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Innskuddsfritak og premiefritak

Innskuddsfritak dekker innskudd til pensjonsordningen for medlemmer som får nedsatt inntektsevne i forsikringstiden. Innskuddet tilføres medlemmets pensjonskonto månedlig.

Premiefritak dekker premie for etterlattepensjoner tilknyttet pensjonsordningen for medlemmer som får nedsatt inntektsevne i forsikringstiden. Premiefritaket tilføres pensjonsordningens risikodekninger månedlig, dersom medlemmet blir arbeidsufør i forsikringstiden.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til innskuddsfritak og premiefritak

Rett til innskuddsfritak/premiefritak inntreer når medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte har en nedsatt inntektsevne. Inntektsevnen må være redusert med minst 20 prosent, eller en høyere avtalt prosentsats. Det forutsettes at hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre inntektsevnen, er gjennomført. Den nedsatte inntektsevnen må ha inntrådt mens forsikringen har vært i kraft.

Dersom det er avtalt at rett til innskuddsfritak/premiefritak først inntreer ved en høyere grad enn 20 prosent, gjelder følgende:

- a) Minstegrad for rett til innskuddsfritak/premiefritak vil likevel ikke være høyere enn 40 prosent for medlem som mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.
- b) Minstegrad for rett til innskuddsfritak/premiefritak vil likevel ikke være høyere enn 30 prosent for medlem hvor nedsatt inntektsevne skyldes yrkesskade eller yrkessykdom.

Ved lavere uføregrad enn folketrygdens krav til utbetaling av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, kan rett til innskuddsfritak/premiefritak inntre når det er tilstrekkelig dokumentert at inntektsevnen er nedsatt på grunn av skade, sykdom eller lyte.

§ 1.2 Innskuddsfritakets og premiefritakets størrelse

Innskuddsfritaket svarer til innskuddet etter innskuddsplanen som skal innbetales for det enkelte medlem, som gjaldt på uføretidspunktet (første sykedag).

Premiefritaket utgjør premien for medlemmets etterlattepensjoner som gjaldt på uføretidspunktet (første sykedag).

Innskudds-/premiefritakets størrelse fastsettes etter medlemmets faktiske grad av uførhet (uføregraden). Uføregraden beregnes utfra medlemmets inntektsevne, og muligheter for

inntekt, før uføretidspunktet sammenlignet med inntektsevne, og mulighetene, etter uføretidspunktet, jf. innskuddspensjonsloven § 2-4 annet ledd, foretakspensjonsloven § 6-6 og tjenestepensjonsloven § 2-1 annet ledd.

Uføregraden fastsettes av selskapet. Ved delvis uførhet fastsettes graden i trinn på fem prosent. Foreligger det en fastsatt uføregrad fra folketrygden legges denne normalt til grunn, men Storebrand vil fastsette en annen uføregrad for innskudds-/premiefritaket dersom faktisk inntektsevne etter uføretilfellet tilsier en annen uføregrad.

Etter at innskuddsfritak er innvilget vil beregningsgrunnlaget for medlemmets alderspensjon forbli uendret. Ved delvis uførhet vil innskudd til alderspensjonen bestå av innskudd fra innskuddsfritaket og innskudd fra foretaket beregnet ut fra medlemmets uføregrad og lønn som medlemmet mottar.

Etter at premiefritak er innvilget vil beregningsgrunnlaget for medlemmets etterlattepensjoner forbli uendret.

Det utbetales ikke innskuddsfritak/premiefritak når medlemmets pensjonsgivende arbeidsinntekt i ett kalenderår utgjør mer enn 80 prosent av inntekt før uførhet, oppjustert i samsvar med senere endringer i folketrygdens grunnbeløp.

Dersom utbetaling av innskuddsfritak settes i gang igjen etter å ha vært midlertidig stanset, vil innskuddsfritakets størrelse være beregnet etter det innskuddet som medlemmet var registrert med da innskuddsfritaket ble midlertidig stanset.

Dersom utbetaling av premiefritak settes i gang igjen etter å ha vært midlertidig stanset, vil premiefritakets størrelse være beregnet etter den premie som medlemmet var registrert med da premiefritaket ble midlertidig stanset.

Samlet opptjening av rett til alderspensjon, på grunnlag av innskuddsfritak og arbeidsinntekt, kan ikke utgjøre mer enn 100 prosent av det lønnsgrunnlag som var gjeldende på uføretidspunktet i ordningen.

§ 1.3 Begrensninger

Retten til innskuddsfritak og premiefritak inntreer ikke når medlemmets nedsatte inntektsevne skyldes:

- a) skade som er fremkalt med forsett av medlemmet selv, med mindre medlemmet på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling,
- b) sykdom, skader eller lyte som selskapet har reservert seg mot,

c) sykdom, skade eller lyte som medlemmet hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen og som innen to år deretter medfører nedsatt inntektsevne. For økning i innskudd og premie for forhøyelse av forsikringsdekninger tilknyttet pensjonsordningen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag innskuddet og forsikringsdekningene blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis medlemmet har avgitt helseerklæring ved opptaket eller forhøyelsen.

Hvis medlemmet før opptak i kollektivforsikringen var med i en annen privat eller offentlig tjenstepensjonsordning med innskuddsfritak og/eller premiefritak, og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivforsikringen.

§ 2 Utbetaling

Rett til utbetaling fra innskuddsfritaket inntreder tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt. Dersom det er innvilget uføretrygd fra folketrygden før det er gått ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, inntreder likevel rett til utbetaling fra innskuddsfritaket fra dette tidspunktet, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger.

Rett til utbetaling fra premiefritaket inntreder tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt. Dersom det er innvilget uføretrygd fra folketrygden før det er gått ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, inntreder likevel rett til utbetaling fra premiefritaket fra dette tidspunktet, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger.

Innskuddsfritak/premiefritaket gis så lenge medlemmets inntektsevne er nedsatt etter en grad som minst tilsvarende laveste uføregrad som kan gi rett til innskuddsfritak/premiefritak i henhold til avtalen. Innskuddsfritak/premiefritaket gis likevel ikke lenger enn til medlemmets fylte 67 år eller lavere opptjeningsalder fastsatt i eller i medhold av lov.

§ 3 Foreldelse

Krav på innskuddsfritak og/eller premiefritak foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på et forfalt fritak foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6 tredje ledd.

Hvordan gå frem ved klager?

Klager til selskapet

En forespørsel om eller klage på pensjons- og/ eller forsikringsavtalen kan rettes til Storebrand Livsforsikring AS.

Hvis det er klager som vurderes som alvorlige, anbefales skriftlig henvendelse til:

Storebrand Livsforsikring AS
Postboks 500
1327 Lysaker

NB!

Din klage vil bli raskest behandlet hvis du oppgir nøyaktig navn og adresse på foretaket og medlemmet samt avtalenummeret på forsikringsbeviset.

Videre klageinstans

Hvis du er misfornøyd med klagebehandlingen til Storebrand Livsforsikring AS, kan saken bringes inn for:

Finansklagenemnda

Nemnda er oppnevnt med hjemmel i lov og har som oppgave å behandle klager og tvister fra forsikringskunder. Nemnda har 5 medlemmer. Avgjørelser i nemnda er ikke rettslig bindende.

Henvendelse rettes til:

Finansklagenemnda
Postboks 53, Skøyen
0212 Oslo
Tlf. 23 13 19 60

Hvis den avgjørelse som er truffet i Finansklagenemnda bestrides av kunden eller forsikrings-selskapet, må saken bringes inn til ordinær domstolbehandling for avgjørelse.

